

Elektrizující lekce fyziky

Jméno Nikoly Tesly určitě zaznamenali i ti, kdo na hodinách fyziky nepatřili k těm nejpozornějším. Koneckonců ho nese i známá československá elektrotechnická firma a v současnosti ještě známější americká automobilka. Režisér Jakub Maksymov s herci Milanem Vedralem, Štěpánem Lustykem a herečkou Karin Vápeníčkovou Bílíkovou v Komedii nepředkládají encyklopedické heslo, které by mělo vynálezce pojmut od A do Z. Nepřinášejí ani ucelený životní příběh s mnoha osudovými zvraty nebo dramatickými konflikty antických rozměrů. Místo toho nabízejí pohled na nadšeného inovátora z mnoha různých úhlů pohledu. Nejen jako na fyzikálního génia a urputného zastávce nových technologií, ale i jako na čtenáře Goetha nebo třeba milovníka holubů. Postavu Nikoly Tesly si trojice herců mezi sebou postupně předává ve volném sledu výseků z jeho života. Výběr je to osobitý, ač neúplný, protože v Teslově příběhu by se daly objevit mnohé další kontroverzní nebo jinak dráždivé okamžiky, kterým se tvůrci rozhodli nevěnovat. Volba je to samozřejmě legitimní, kusu to v důsledku na ničem neubírá.

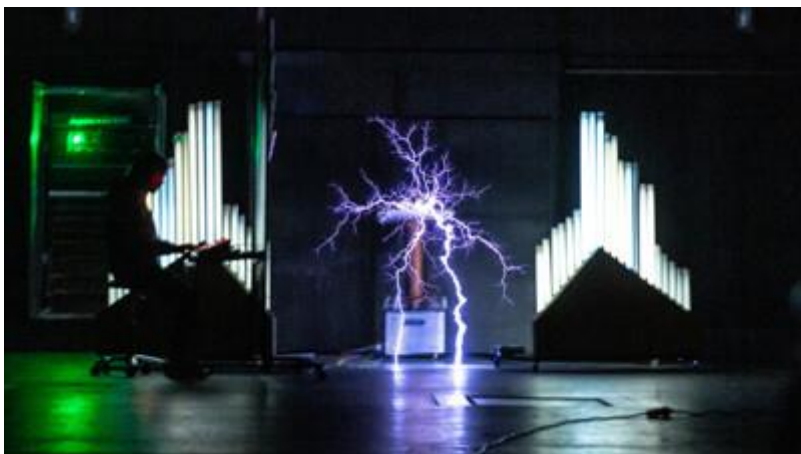
Postavu Nikoly Tesly si trojice herců mezi sebou postupně předává ve volném sledu výseků z jeho života. Foto: archiv divadla

Kdo zrovna nehraje Teslu nebo ostatní charakter, lidské i zvířecí, které se zásadním způsobem propsaly do jeho života, ujímá se slova u řečnického pultíku a jako nadšený přednášející cituje Teslův životopis. Dění na jevišti pak slouží jako svého druhu ilustrace vyřčeného, ale nijak prostoduchá, jde o velmi sdělnou komunikaci divadelním jazykem. A to je hlavní přednost celé inscenace. To, jakým způsobem tvůrci pracují s množstvím předmětů, v sobě skrývá loutkářskou vynalézavost v tom nejlepším slova smyslu. Důvtipné využití technologií, elektrospotřebičů i fyzikálních zákonů se pohybuje na hraně dobře vystavěného vtipu a černé magie.

Kdo zrovna nehraje Teslu nebo ostatní charakter, lidské i zvířecí, které se zásadním způsobem propsaly do jeho života, ujímá se slova u řečnického pultíku a jako nadšený přednášející cituje Teslův životopis. Foto: archiv divadla

Hned zkraje mne oslovilo například ztvárnění oblíbeného domácího mazlíčka – kocoura Macaka – v podobě dvou televizorů, které promítají obraz pochodující zrzavé kočky. Když takovou kočku pohladíte, zapraská to podobně jako statická elektřina na skutečné srsti. Dalším příkladem je používání roztodivných hudebních nástrojů, které bohužel nedokážu pojmenovat, pokud ovšem vůbec již nějaké jméno mají a nevznikly přímo pro účely inscenace. Podmanivé melodie, které vznikají spíše kombinací ruchů než tónů, spolu se scénografií tvořenu soustavami jednotlivých přístrojů a zařízení budují industriální ráz celé inscenace.

V záplavě vizuálně poutavých obrazů a důmyslných metaforických zkratek se ale Teslův přínos, apel na budoucí generace a nejvýraznější rysy jeho osobnosti nijak neutápějí, naopak. Foto: archiv divadla

Herci se v rozvolněném rámci cítí dobře. A to nejen při soustředěných muzikálních výkonech, kde vyniká jejich cit pro rytmus a pečlivou manipulaci s objekty, ale i při přímé komunikaci s diváky, kde ve velmi spontánně působícím projevu obdivuhodně srozumitelně vysvětlují různé fyzikální jevy a následně i to, jakým způsobem na nich Tesla stavěl své inovace. Dokonce i zákeřná část, kdy jsou diváci zváni na jeviště, aby jeden z pokusů pocítili doslova na vlastní kůži, divadelnímu tvaru nijak nepodráždí nohy. Diváci se na jeviště odhodlávají z upřímného zájmu a zvědavosti.

Maksymovovi a jeho tvůrčímu týmu se podařilo vytvořit svěží kus (odpusťte mi nabízející se metaforu) se silným nábojem, který staví na důvtipných a nesamoúčelných funkčních nápadech. Foto: archiv divadla

Přihlédneme-li k tomu, že inscenace cílí zejména na školou povinné publikum, můžeme uvažovat o tom, jak se s touto adresou potká. Tvrdit, že inscenace dokáže v divácích vyvolat rapidní zvýšení zájmu o fyziku, mi připadá přehnané, sama pochybuji o tom, jestli je něco takového vůbec možné. Větší šance bude mít při probouzení nadšení z divadla. V záplavě vizuálně poutavých obrazů a důmyslných metaforických zkratek se ale Teslův přínos, apel na budoucí generace a nejvýraznější rysy jeho osobnosti nijak neutápějí, naopak. Vzájemně se proplétají a podporují. Maksymovovi a jeho tvůrčímu týmu se podařilo vytvořit svěží kus

(odpusťte mi nabízející se metaforu) se silným nábojem, který staví na důvtipných a nesamoúčelných funkčních nápadech.

///

Městská divadla pražská, Divadlo Komedie – Jakub Maksymov: Tesla. Scénář a režie Jakub Maksymov, dramaturgie Karel Kratochvíl, scéna a kostýmy Olga Ziębińska, hudba Lazar Novkov, tvorba videí Ondřej Nuslaufer, multimedialní spolupráce Dominik Migač, hudební spolupráce Dragan Limpijević, výroba Teslových transformátorů Radek Lehký. Hraje se od června 2021.

///

Projekt vydávání letních recenzí na webu www.divadelni-noviny.cz byl podpořen grantem SFK.

///

Další recenze letních produkcí najdete pod štítkem **Letní kritika 2021**.

- Autor: **Veronika Švecová**
- Publikováno: 2. července 2021